

AMB BARCELLES A L'AMUR

Barcelona, 15 d'abril de 2024

Generalitat
de Catalunya

INTRODUCCIÓ

El projecte pilot **Barris amb futur** vol treballar noves metodologies d'intervenció de les polítiques socials i urbanes, amb el repte d'assolir una Catalunya socialment cohesionada.

El projecte posa el focus tant en la intervenció de l'administració pública com en la capacitat d'organització comunitària.

Parteix de la base que, en les àrees d'atenció especial, si la població que hi viu millora les seves condicions de vida i pot prosperar serà més fàcil que hi mantingui la residència. És a dir, que la mobilitat social no passarà per l'èxode del barri, de manera que el territori en qüestió podrà millorar globalment el seu posicionament en termes de benestar col·lectiu.

ANTECEDENTS

El maig de 2004 es va aprovar **la Llei de millora de barris, àrees urbanes i viles** que requereixen atenció especial amb l'objectiu d'impulsar la rehabilitació integral de barris per evitar la seva degradació i per millorar les condicions dels ciutadans residents en aquestes àrees.

La llei responia a la constatació que determinats barris i àrees urbanes de Catalunya requereixen d'una atenció especial de l'administració pública que implica una intervenció integral adreçada a la rehabilitació física, la sostenibilitat ambiental, el benestar social i la dinamització econòmica i partia d'un abordatge integral de la intervenció en els barris, anant molt més enllà dels programes que existien fins aleshores.

Posteriorment, el desembre de 2022 es va aprovar la **Llei de millorament urbà, ambiental i social dels barris i viles** per regular les actuacions per millorar l'eficiència energètica, l'accessibilitat, la seguretat o l'habitabilitat d'edificis que per deficiències en aquests aspectes i per factors com la degradació urbana o el desequilibri en la cohesió social es troben en àrees que requereixen una atenció especial per part de les administracions públiques. A més, amb la voluntat de promoure intervencions integrals, també té en compte l'acció sociocomunitària.

Un any després, l'octubre del 2023, el Govern va aprovar el **projecte Barris amb futur**, un projecte pilot que contribueix al desplegament d'aquesta llei, de manera que l'experiència recollida fins ara millori les condicions d'implementació de la política sociourbana de la Generalitat enguany i, sobretot, a partir de 2025. Aquest objectiu es planteja amb la voluntat d'acord i concertació d'accions entre els diferents departaments de la Generalitat implicats –Presidència; Empresa i Treball; Igualtat i Feminismes; Educació; Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural; Territori; Salut; Drets Socials; Cultura; i Justícia, Drets i Memòria– les institucions locals i el teixit associatiu, d'entitats i comunitari, sent el Departament de Drets Socials el coordinador.

EL PROJECTE

La vulnerabilitat urbana implica una acumulació de factors de risc que impacten en la cohesió dels barris. La seva concentració tendeix a perpetuar en el temps els riscos d'exclusió sobre la població que viu en aquest entorn.

Amb aquest context, el projecte pilot de **Barris amb futur** parteix de la base que si una àrea territorial que concentra vulnerabilitat i precarietat social no disposa de comunitats organitzades, les inversions públiques i els projectes que s'hi desenvolupin no aconseguiran generar prosperitat sostinguda. És a dir, que com més fortalesa comunitària tingui un barri o un municipi, més capacitat de prosperar disposarà el territori.

En aquesta línia, el projecte aposta per una política de barris i viles destinada a enfortir el capital social com a motor de transformació de les condicions de vida. Les claus principals del projecte Barris amb futur són:

- El canvi de les condicions socials en una unitat territorial s'ha de produir per l'encaix de la **perspectiva social i urbana en una sola dinàmica**, i per la **contribució comunitària** des del principi del desplegament del projecte d'intervenció.
- L'enfortiment de la capacitat comunitària proporcionarà a mitjà i llarg termini **majors oportunitats vitals** per als participants en els projectes. Millorarà les condicions de vida donat que les comunitats són una font de protecció social (suport mutu) i alhora agents d'acció col·lectiva (contribueixen al desenvolupament del territori).
- En la mesura que millorin les condicions de vida, es donarà l'**incentiu** que es continuï residint en aquell entorn i s'obri la possibilitat que altres persones i famílies que no requereixin atenció social optin per viure-hi.

Per al desenvolupament del projecte es compta amb la cooperació pública de les diferents administracions i la col·laboració de la societat civil: associacions veïnals, comunitats de veïns, teixit associatiu, organitzacions del tercer sector, xarxes comunitàries i de l'economia social i empreses.

Aquesta contribució col·lectiva ha de permetre:

- Definir una **agenda compartida** interadministrativa i interdepartamental per acotar els projectes.
- Establir **espais de treball comú** entre administracions, equips de govern, responsables tècnics i referents de la societat civil.
- Coordinar els **recursos públics, associatius i privats** per establir una línia d'intervenció sociourbana.
- Usar la metodologia comunitària per organitzar un **espai de confluència** de tota l'activitat associativa i per **enxarxar els equipaments** públics i comunitaris i altres de la societat civil.

AMBITES D'ACTUACIÓ

Fins a l'abril de 2024, des de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària del Departament de Drets Socials, juntament amb els ajuntaments, s'ha fet una primera fase de definició de la intervenció del projecte Barris amb futur.

Els 20 barris que formen part d'aquest pilotatge s'han escollit en base a:

- **Criteris quantitativs objectius:** indicadors de l'estructura social del barri d'actuació com ara població migrant amb renda baixa-mitjana, població amb estudis baixos, joves sense estudis, població ocupada, renda mitjana per persona i treball de baixa qualificació. Gran part dels barris escollits estan ubicats en espais territorials on hi ha un mercat d'habitatge tensionat.
- **Criteris qualitius:** basats en la capacitat de resposta del territori tant des de l'àmbit institucional com des de l'acció comunitària.

Un altre dels arguments que justifiquen la inclusió d'alguns barris en aquest programa pilot és que, com a tal, vol demostrar que la intervenció comunitària proactiva permet trencar el cercle d'exclusió.

D'altra banda, més enllà dels 20 barris, per atendre la realitat de l'àmbit rural i dels micropobles, Barris amb futur inclou en el pilotatge el programa **Microcomunitats** de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària, acordat amb l'Associació de Micropobles de Catalunya.

El programa treballa l'accés als serveis públics i a l'activitat comunitària supramunicipal a la població resident en 40 petits municipis de les vegueries de Girona, Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre, Lleida, Alt Pirineu i Aran i Catalunya Central.

20 barris amb futur

Amposta: Barri de la Vila | **Badalona:** Sant Roc | **Balaguer:** Casc antic | **Banyoles:** Barri de la Farga | **Berga:** Barri Vell | **El Prat de Llobregat:** Sant Cosme | **Figueres:** El Culubret i Sant Joan de Figueres | **Gavà:** Masia de Ca n'Espinós, Farreres i Ausiàs March | **Girona:** Pont Major | **Hospitalet de Llobregat:** Les Planes - Blocs la Florida | **Manresa:** Centre Històric | **Montornès del Vallès:** Montornès Nord | **Lleida:** La Mariola | **Olot:** Barri Vell | **Reus:** Barri Fortuny | **Salt:** Barri Centre | **Tarragona:** Sant Salvador | **Terrassa:** Zona nord de Ca n'Anglada | **Tortosa:** Ciutat històrica | **Vilanova i la Geltrú:** Les Casernes, Sant Jordi, la Geltrú.

Micropobles seleccionats per les microcomunitats

Vegueria de Girona

Beuda, Cabanelles, Esponellà, Mieres, Ridaura, Sant Aniol de Finestres, Sant Ferriol, Sant Martí de Llémèna, Vilademuls, Viladasens

Vegueria del Camp de Tarragona

Capafonts, Els Garidells, Els Guiamets, La Febró, La Torre de Fontaubella, Renau

Vegueria de les Terres de l'Ebre

Alfara de Carles, Freginals, Prat de Comte, Vinebre

Vegueria de Lleida

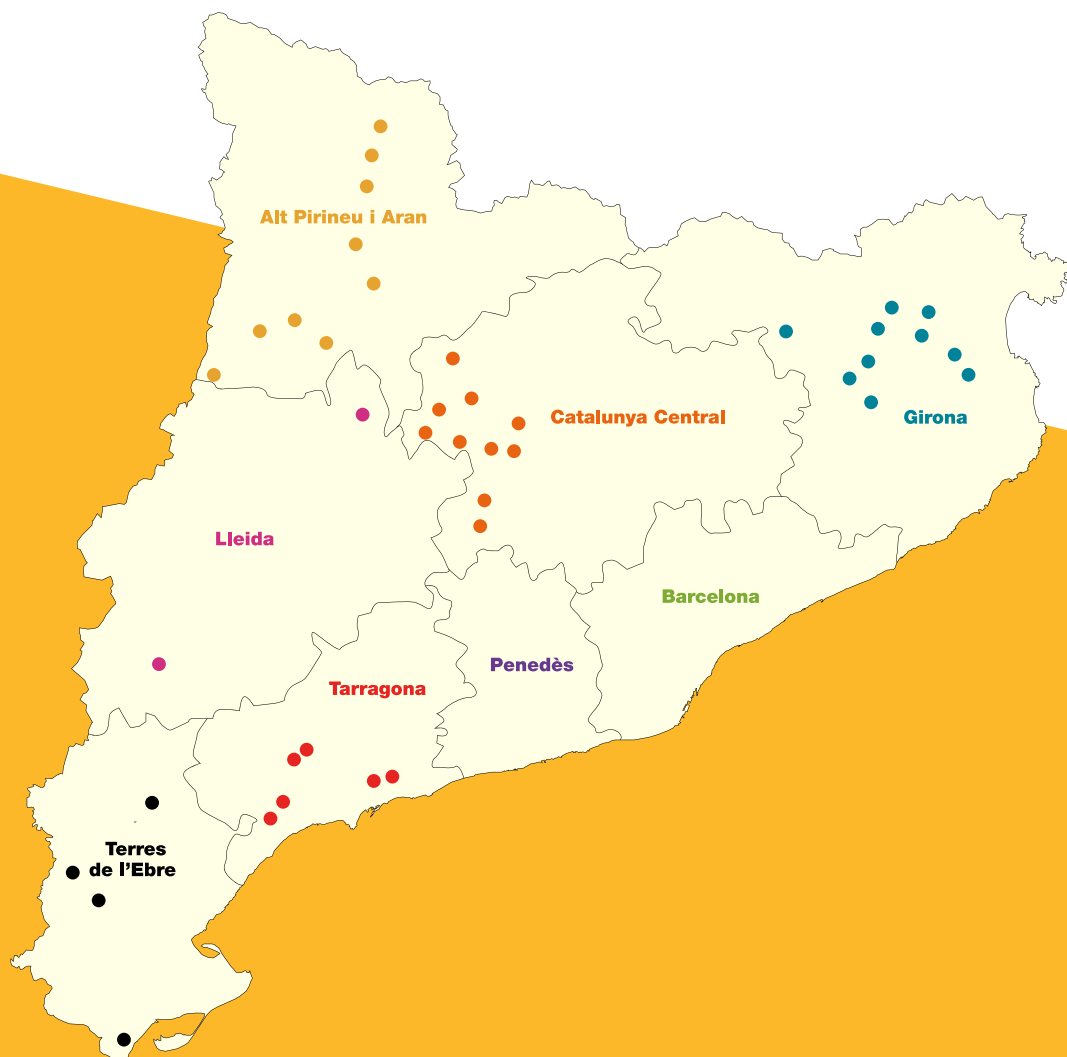
Alcanó, Baronia de Rialp

Vegueria de l'Alt Pirineu i Aran

Abella de la Conca, Conca de Dalt, Les Valls d'Aguilar, Lladorre, Llavorsí, Sant Esteve de la Sarga, Soriguera, Talarn, Vall de Cardós

Vegueria de la Catalunya Central

Castellar de la Ribera, Clariana de Cardener, La Molsosa, Lladurs, Llobera, Navès, Odèn, Pinell, Pinós, Riner

DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

El desplegament dels projectes es finançarà a través del Contracte Programa amb els municipis per a l'elaboració d'estudis tècnics de situació, desenvolupament i dinamització dels espais de governança, jornades d'elaboració estratègica i assistència tècnica als projectes.

OFICINA TÈCNICA

En el marc del projecte es posarà en marxa una **Oficina Tècnica** que dependrà de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària del Departament de Drets Socials.

Les funcions d'aquesta oficina són:

- **Definir els 20 projectes d'intervenció sociurbana**, d'acord amb els ajuntaments.
- Establir els **espais de governança** dels projectes, d'acord amb els ajuntaments i els agents més significatius de la societat civil a cada barri.
- Coordinar la **formació tècnica** per al desplegament de les actuacions.
- Reportar informació al **Consell de Seguiment del Projecte Barris amb futur de la Generalitat**, constituït el 22 de febrer.
- Fer el **seguiment** de la primera fase de desplegament dels projectes.
- Contribuir a generar el **marc conceptual, operatiu i d'avaluació** de les intervencions comunitàries vinculades amb el desplegament de la Llei 11/2022, del 29 de desembre.

FORMACIÓ TÈCNICA

Des del mes de juny i fins al novembre de 2024 es realitzaran quatre sessions de formació tècnica adreçades principalment a equips de govern i referents tècnics del projecte:

- **Canvi social en els barris de Catalunya:** vulnerabilitat urbana i instruments de mesura; polítiques públiques de transformació urbana; acció col·lectiva i infraestructures socials.
- **Intencionalitats de l'acció comunitària** des de la política pública i bases metodològiques.
- Estratègia relacional i **pràctiques d'apoderament comunitari**.
- Principis teòrics i metodològics de l'**avaluació en l'acció comunitària**, la teoria del canvi i l'avaluació de programes institucionals.

ELABORACIÓ DEL MARC DE POLÍTICA PÚBLICA D'ACCIÓ COMUNITÀRIA

Per a la posada a la pràctica del projecte, es compta també amb l'**Institut Metropolità (IM)** i l'**Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP)** de la Universitat Autònoma de Barcelona.

D'acord amb el seguiment dels 20 projectes en curs, el novembre de 2024 l'IM i l'IGOP lliuraran el **Marc de política pública d'acció comunitària sociourbana**, que serà el component de la política comunitària en el desplegament de la Llei 11/2022, del 29 de desembre.

Aquest marc contindrà la delimitació conceptual de l'acció comunitària en les intervencions urbanes, el model operatiu del desenvolupament de la política pública sostinguda amb metodologies comunitàries i el sistema d'avaluació de l'impacte social de l'acció i el desenvolupament comunitari.

BARRIS AMB FUTUR

